

AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TIBBIYOT NUQTAI NAZARIDAN HIJOMA
TERAPIYASINING DAVOLASHDAGI O'RNI VA SAMARADORLIGI

Matkarimova Matlubaxon

Farg'ona shahar Abu Ali Ibn Sino nomidagi

Jamoat salomatligi texnikumi

Hamshiralik ishi kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada hijoma terapiyasining tarixiy rivojlanishi, tibbiy-biologik asoslari, inson organizmiga ta'sir mexanizmlari hamda zamonaviy tibbiyotdagi o'rni tahlil qilingan. Hijomaning qon aylanish tizimi, immunitet, asab tizimi va metabolik jarayonlarga ta'siri ilmiy manbalar asosida yoritilgan. Shuningdek, hijoma muolajasining afzalliklari, cheklovlari va qo'llashdagi ehtiyot choralari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: hijoma, vakuum terapiyasi, qon aylanishi, immunitet, alternativ tibbiyot, rehabilitatsiya, profilaktika, sog'lomlashtirish.

THE PLACE AND EFFECTIVENESS OF CUPPING THERAPY IN TREATMENT
FROM THE POINT OF VIEW OF TRADITIONAL AND MODERN MEDICINE

Annotation: This article analyzes the historical development of cupping therapy, its medical and biological foundations, mechanisms of action on the human body, and its place in modern medicine. The effect of cupping on the circulatory system, immunity, nervous system, and metabolic processes is covered based on scientific sources. The advantages, limitations, and precautions for use of cupping therapy are also considered.

Keywords: cupping, vacuum therapy, blood circulation, immunity, alternative medicine, rehabilitation, prevention, and health improvement.

Kirish

So'nggi yillarda an'anaviy tibbiyot usullariga bo'lgan qiziqish dunyo miqyosida ortib bormoqda. Shunday usullardan biri hijoma terapiyasi bo'lib, u qadim zamonlardan buyon turli kasalliklarni davolash va profilaktika qilish maqsadida qo'llanib kelinadi. Hijoma arab tilidagi "hajm" so'zidan kelib chiqqan bo'lib, organizmdan ma'lum miqdordagi qonni chiqarish orqali davolash usulini anglatadi. Tarixiy manbalarga ko'ra, hijoma qadimgi Misr, Yunoniston, Xitoy va Sharq tabobatida keng qo'llanilgan. Hozirgi davrda esa uning samaradorligi va xavfsizligi zamonaviy ilmiy tadqiqotlar orqali baholanmoqda.

Hijoma terapiyasining nazariy asoslari

Hijoma maxsus vakuum hosil qiluvchi idishlar yordamida terining ma'lum nuqtalariga ta'sir ko'rsatishga asoslangan. Muolajaning ikki turi mavjud:

- Quruq hijoma (qon chiqarmasdan);
- Nam hijoma (kichik yuzaki kesmalar orqali qon chiqarish bilan).

Hijoma vaqtida hosil bo'ladigan vakuum teri osti kapillyarlarida qon aylanishini faollashtiradi, mikrosirkulyatsiyani yaxshilaydi va metabolik almashinuv jarayonlarini rag'batlantiradi.

Hijomaning qon aylanish tizimiga ta'siri

Qon aylanish tizimi organizmning barcha hujayralarini kislorod va oziq moddalar bilan ta'minlaydi. Hijoma muolajasi mahalliy qon oqimini kuchaytirib, to'qimalarning trofikasini yaxshilashga yordam beradi.

Mikrosirkulyatsiyaning faollashishi natijasida:

- To'qimalarning kislorod bilan ta'minlanishi yaxshilanadi;
- Moddalar almashinuvi tezlashadi;
- Venez dimlanish kamayadi;
- Yallig'lanish mediatorlarining chiqarilishi faollashadi.

Bu esa ayrim funksional buzilishlarda organizmning tiklanish jarayonlarini qo'llab-quvvatlashi mumkin.

Hijomaning immun tizimiga ta'siri

Ilmiy kuzatuvlarda hijoma muolajasi immun tizimi faoliyatiga ma'lum darajada ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligi qayd etilgan. Vakuum ta'siri natijasida biologik faol moddalar ajralishi kuchayadi va organizmning moslashuvchanlik imkoniyatlari faollashadi.

Immun tizimiga ta'siri quyidagilar bilan izohlanadi:

- Mahalliy qon aylanishining yaxshilanishi;
- Hujayraviy immun javobning faollashishi;
- Oksidlovchi stressning kamayishi;
- Regeneratsiya jarayonlarining jadallashishi.

Biroq bu ta'sirlar kasallikni to'liq davolaydi degani emas va hijoma zamonaviy tibbiy davolash usullarining o'rni bosa olmaydi.

Asab tizimi va og'riq sindromlariga ta'siri

Hijoma ko'pincha mushaklar tarangligi, surunkali og'riqlar va stress holatlarida qo'llanadi. Vakuum ta'siri natijasida nerv retseptorlari qo'zg'aladi va og'riq impulslarining uzatilishi qisman kamayishi mumkin.

Natijada:

- Mushak spazmlari kamayadi;
- Bo'yin va bel sohasidagi noqulayliklar yengillashadi;
- Ruhiy bo'shshish yuzaga keladi;

-Stress va charchoq hissi kamayadi.

Hijoma muolajasining afzalliklari

Hijomaning asosiy afzalliklari quyidagilar hisoblanadi:

- Nisbatan oddiy va kam xarajatli usul;
- Mahalliy qon aylanishini yaxshilashi;
- Reabilitatsiya jarayonlarida qo'llanilishi;
- Mushak tarangligini kamaytirishi;
- Ayrim hollarda og'riq sindromlarini yengillashtirishi.

Qarshi ko'rsatmalar va ehtiyot choralari

Hijoma barcha insonlar uchun ham mos kelavermaydi. Quyidagi holatlarda muolaja tavsiya etilmaydi:

- Og'ir kamqonlik;
- Qon ivish tizimi kasalliklari;
- Gemofiliya;
- O'tkir infeksiyon kasalliklar;
- Og'ir yurak-qon tomir kasalliklari;
- Homiladorlikning ayrim davrlari.

Muolaja faqat steril sharoitda va malakali mutaxassis tomonidan amalga oshirilishi kerak. Aks holda infeksiya, qon ketishi yoki boshqa asoratlar yuzaga kelishi mumkin.

Zamonaviy tibbiyotdagi o'rni

Bugungi kunda hijoma ko'plab mamlakatlarda qo'shimcha va integrativ tibbiyot usuli sifatida qo'llanmoqda. U ayrim funksional holatlarda yordamchi muolaja sifatida tavsiya qilinishi mumkin, biroq kasalliklarni davolashning asosiy usuli hisoblanmaydi. Shuning uchun hijoma muolajasi shifokor tavsiyasi asosida va asosiy davolash usullari bilan birgalikda qo'llanilganda eng maqbul natijaga erishish mumkin.

Xulosa

Hijoma terapiyasi ko'p asrlik tarixga ega bo'lgan an'anaviy davolash usullaridan biridir. Uning asosiy ta'siri mahalliy qon aylanishini yaxshilash, mikrosirkulyatsiyani faollashtirish va organizmning moslashuvchanlik imkoniyatlarini rag'batlantirish bilan bog'liq. Zamonaviy ilmiy qarashlarga ko'ra, hijoma ayrim holatlarda yordamchi va profilaktik muolaja sifatida foydali bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, uning qo'llanilishi ilmiy asoslangan tibbiy tavsiyalar va xavfsizlik qoidalariga muvofiq amalga oshirilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Integrative Medicine and Cupping Therapy. Academic Press, 2022.
- 2.Campbell Walsh. Clinical Medicine and Complementary Therapies. 2021.
- WHO Traditional Medicine Strategy.

3. Tibbiy fiziologiya. Toshkent, 2023.
4. Ichki kasalliklar propedevtikasi. Toshkent, 2022.
5. Hamshiralik ishi asoslari. Toshkent, 2023.